

Évközi 7. vasárnap

Lev 19,1-2.17-18

„Legyetek szentek...”

Az Úr így szólt Mózeshez: „Szólj Izrael fiainak egész közösségéhez és mondd meg nekik: Legyetek szentek, mert én, az Úr, a ti Istenetek szent vagyok... Ne táplálj gyűlöletet szívedben testvéred iránt. Fedd meg embertársadat, s akkor nem osztozol bűnében. Ne légy bosszúálló, és ne gyűlölkj néped fiaival. Szeresd embertársadat úgy, mint magadat. Én vagyok az Úr.”

A Leviták könyve eredetileg a levita papság kézikönyve volt, hogy életüket ezen utasítások és törvények segítségével minden szempontból szentté tegyék. Ez a gyakorlat ugyan Mózesre megy vissza, de a sivatagi hagyományok mellett a könyv a második templom áldozatairól is szól (1-7. f.). A 11-16. f. tisztasági törvényei ugyan régi gyakorlatot tükröznek, de nem a legősibb formában. A könyv leghíresebb gyűjteménye az úgynevezett szentség törvénye (17-26. f.) már a királyság korából származik. A fent idézett 19. fejezet középpontjában a szentség áll. Úgy mutatja be az intéseket, hogy azok nemcsak a papokra, hanem az egész népre vonatkoznak. E törvények megtartása változtatja a politikai közösséget vallási közösséggé.

A 11-18. fejezet az ember társadalmi kapcsolataival foglalkozik, és felfedezhető a Tízparancsolat hatása is. A gyűlölet és a bosszúállás veszélyére hívja fel a figyelmet, amely megszünteti az ember szentségét. A 19,18b-ben a „Szeresd embertársadat úgy, mint magadat” pontosan felismerhető a Tíz parancs hatása.

Jézus a Mt 5,48-ban, az ellenségszeretetről szóló szakasz végén idézi a „legyetek tökéletesek” felszólítást, amelynek indoklása a mennyei Atya tökéletessége. A Péter levélben pedig az életszentségre való felhívás zárataként olvashatjuk ugyanezt a mondatot (1Pt 1,16). Az elvesztett bárány megtalálásáról szóló példázat egyben a megtalált szentség újra felfedezését is jelenti (Mt 18,15). Lukács pedig a megbocsátás parancsa kapcsán utal a fenti szakaszra (Lk 17,3). Az ellenségszeretet parancsa kapcsán is visszhangzik a Leviták könyve fenti helye. (Mt 5,43). A farizeusok próbára teszik Jézust a főparancsról, ő ekkor utal erre a helyre vagy a Tízparancsolat megfelelő helyére (Mt 22,39; Mk 12,31.33; Lk 10,27). Pál a római levélben a gyűlölet ellen úgy érvel, hogy az Úrra

kell hagyni az igazságszolgáltatást, és nem magunknak kell kivitelezni. (Róm 12,19). A galata levélben pedig a felebaráti szeretetben a törvény foglatatát látja (Gal 5,14). Jakab a megszelídíthetetlen nyelv kapcsán ír a gyűlöletről, és kéri annak elkerülését (Jak 2,8).

Kétségételen, hogy a szeretet és a gyűlölet alapvető hermeneutikai kategória is. Az általunk gyűlölt embernek képtelenek vagyunk látni az értékeit, és akármit mond vagy tesz, abban csak a rosszat vagy a rossz szándékot fedezzük fel. Akit szeretünk, annak meg tudjuk bocsátani a hibáit, mert feltételezzük róla, hogy képes a jóra. Sőt sok esetben azt gondoljuk, a rosszat véletlenül és nem szándékosan követte el. A gyűlölet falat emel közém és a gyűlölt ember közé: szavait nem hallom, hanem csak a magam gyűlöletes válaszait szavaira. Ezért a gyűlölködő emberek párbeszéde süketek párbeszéde – legtöbbször semmi esély nincs arra, hogy valamit megértsenek egymásról és egymás szándékából, egészen addig, amíg a gyűlöletet meg nem szüntetik.

A szeretet és a gyűlölet gazdasági és politikai hatóerő is lehet. Sőt a gyűlölet, amelyet igen könnyen lehet felkelteni egy egész csoportban, kormányozhatatlan erős fallá változik. Akik együtt gyűlölnek, azok együtt, egymással szolidárisan válaszolnak a gyűlöletre. Ebben a furcsa, negatív emberi és társadalmi kommunikációban csak a sebek szaporodnak, és amint a gyűlölet-spirál elér egy bizonyos szintet, visszafordíthatatlan szakadást indít el. Ilyen a terrorizmus is, amelynek csak a megjelenésével foglalkozunk, de a kiváltó okaival, a mögötte élő és mások által táplált gyűlölet mikéntjével soha. Pedig a gyűlölet soha nem old meg problémát, legfeljebb könnyű kiváltani, de igen nehéz lecsendesíteni. A gyűlölet lecsendesítésére, megszüntetésére csak a szent életű emberek vállalkozhatnak.